

EVERSTILUUTNANTTI

KAARLO VAINIO

21.2.1921 – 28.12.1997

Everstiluutnantti Kaarlo Vainio siunattiin viimeiselle matkalleen Kankaanpään seurakunnan siunauskappelissa 17.1.1998 koruttoman arvokkaasti lähimpien omaisten läsnäollessa. Siunauksen toimitti sotilaspastori Lauri Salminen.

Everstiluutnantti Kaarlo Vainio oli syntynyt Kauvatsalla virkamiesperheeseen isän ollessa asemapäällikkö. Ylioppilaaksi Vainio valmistui Hämeenlinnan lyseosta vuonna 1941. Hänen elämänsä sisältyi palava isänmaanrakkaus, kutsumusluonteinen palvelusura puolustusvoimain upseerina sekä monipuolinen toiminta yhteiskunnan eri sektoreilla. Ammatinvalinnan taustalla olivat jo poikavuosina 1937–39 Hämeenlinnan maalaiskunnan suojeluskunnassa omaksutut henkiset arvot ja alkeet sotilastaitojen opeista sekä sota-ajan vaikutus nuoren miehen velvollisuudentuntoon. Varusmiespalveluksen sijoittui sotatilan aikaan 1940–43 reserviläispalveluksena Maasotakoulun alkamiseen saakka. Tuohon ajanjaksoon sisältyi UK:n kurssi 54 Niinialon kankailla, jonne hänet komennettiin omien sanojensa mukaan ”korsun lämmöstä” Tiukasta pakkastalven -42 kurssiohjelmasta huolimatta ehti Kaarlo Vainio tehdä runsaasti muistiinpanoja, joista hän on eri yhteyksissä muokannut kiinnostavaa luettavaa. Maasotakoulun käytyään hänet nimitettiin upseerin virkaan elokuussa 1944.

Talvi- ja jatkosotaan osallistuttuaan Kaarlo Vainio kuului siihen upseeristoon, jonka tehtävänä oli puolustusvoimain mukauttaminen poikkeustilanteesta normaalioloihin ja maanpuolustushengen luominen uusien varusmiespolvien kasvatuksessa. Kaarlo Vainion nousujohteinen urakehitys näkyi ylennyksinä kapteeniksi -51, majuriksi -54 ja everstiluutnantiksi -76 eli eläkepäivien jo alettua. Vastaavasti muuttui palvelusaikana myöskin virkatehtävien vaatimustaso

porras portaalta kohti entistä suurempaa vastuuta. Välillä opetustyö ja koulutustehtävät kentällä vaihtuivat esikuntapalvelukseksi ja sotakoulujen jatkokoulutusvaiheiksi. Monipuolisen koulutuksen ja johtamistaidollisen kokemuksen myötä kapteeni Kaarlo Vainio määrättiin perusyksikön päälliköksi Niinialossa v. 1952. Hänen johtamansa yksikkö saavutti usein tunnustusta koulutustarkastuksissa. Tuolloin patterin miehet olivat ylpeitä aselajistaan, eivätkä he suinkaan salanneet paremmuuden tuntojaan muutoinkaan. Kaarlo Vainion patteri jopa veisasikin muita paremmin, koska päällikkö lauloi yhdessä miestensä kanssa.

Ilmeisesti Kaarlo Vainio noin 40-vuotiaana halusi lähestyä yleishuollon johtotehtävissä liike- ja talouselämää hakeutuessaan huoltoupseerikurssille 1960 ja edelleen huoltoesiupseerikurssin oppilaaksi 1964. Ehkä hän koki asian niin, että hänellä oli jotain myötäsyyntä annettavaa isänmaalleen myös puolustusvoimain huollon alalla. Tässä hän olikin täysin oikeassa.

Nimitys majurin virkaan 1964 ja siirto Eläinlääkintäkoulun johtajaksi 2,5 vuodeksi olivat virkauran seuraavat vaiheet. Koska koululla oli tuolloin itsenäisen joukko-osaston asema, kuului hän nyt kirjaimellisesti komentajien kastiin. Vihdoin 17.5.1967 Satakunnan Tykistörykmentti siihen tilinpidollisesti liittyvine joukkoineen ja laitoksineen sai pysyvästi huoltopäälliköksen majuri Kaarlo Vainion. Tässä virassa hän oli aina eläkkeelle lähtöönsä saakka 31.12.1975.

Esimiehenä Kaarlo Vainio oli oikeudenmukainen ja vaativa, mutta eniten hän vaati kuitenkin itseltään. Hänen työlämpynsä esikunnassa sammui illalla viimeiseksi. Vainio poikkesi muista esimiehistä mm. siinä, että hän käskytti usein huoltojohdon asioita kirjoittamalla esityksensä alusta loppuun itse, jopa vanhalla vahamonistuskoneella monistaen. Kaarlo Vainio oli varma esiintyjä, kirjallisen ja suullisen esityksen lahjakas taitaja, mutta myöskin hyvä kuuntelija. Tästä oli meille suurelle alaisten joukolle paljon hyötyä. Jos jokin tilanne karkasi hetkeksi tunnekuohon puolelle, oli hän valmis paihoittelemaan mahdollista ylireagointiaan. Hän ei ollut myötäilijä, mutta kunnioitti muidenkin perusteltuja mielipiteitä. Vainio oli turvallinen ja asenteiltaan isänmaallinen esimies. Hän oli ihmissuhteiden taitava hoitaja. Sen vuoksi hän oli esimerkiksi lojaali hyvälle käytös- ja tapakulttuurille ja se jos mikään myötävaikuttanut hyvän ilmapiirin syntymiseen ja säilymiseen kaikissa tilanteissa.

Kaarlo Vainio ei suinkaan linnoittautunut varuskunnan aitojen sisäpuolelle, vaan hän avasi ja rakensi siltoja varuskunnan ja muun yhteiskunnan välille. Kunnallisvaltuuston jäseneksi hänet äänestettiin nelivuotiskaudeksi 1969–72. Perin vaikeahoitoista väestönsuojeluohjaajan sivutointa hän hoiteli useita vuosia. Siinä tehtävässä oli murrettava kielteisiäkin asenteita, koska väestönsuojien tarvetta ei pidetty akuuttina. Kaarlo Vainio oli myöskin kaupungin työvoimatoimikunnan varapuheenjohtaja, joka järjesti työttömille työpaikkoja varuskunnan huollossa työvoimahallinnon kustannusvastuulla. Hänellä oli valmiudet toimia vaikkapa matkaoppaana Kankaanpäässä kuuluessaan mm Satakunnan matkailuyhdistyksen hallitukseen. Toiminnastaan paikkakunnan hyväksi Kaarlo Vainiolle myönnettiin Kankaanpään puolesta -mitali.

Luonnollisesti Vainiolle avattiin aina uusia ovia. Kirkkovaltuustoon hän tuli valituksi 1959. Hän toimi silloisen kirkkohallintokunnan ja myöhemmin kirkkoneuvoston taloudellisen jaoston puheenjohtajana aikana, jolloin sopua rasittivat seurakuntakeskuksen rakennuspaikasta syntyneet erimielisyydet.

Kaarlo Vainion muusta yhteiskunnallisesta toiminnasta mainittakoon vielä se, että voimaa ja viisautta hän ammensi rotary-järjestön aatepohjasta ja tavoitteista. Hän oli nimittäin Kankaanpään Rotaryklubin perustajajäsen ja sai

tunnustuksena toiminnastaan arvostetun Fellow-mitalin. Niinikään tykistömuseohankkeeseen hän panosti organisaatiokykyään ja aselajitietämystään. Hän oli valmis työskentelemään vapaaehtoisesti muita varten. Tässäkin hän asetti palvelualltiuden oman mukavuuden edelle, kuten rotaryn elämänfilosofia oli hänelle opettanut.

Erityisellä lämmöllä Vainio puhui hevosista. Olihan hän sodassa hevosupseerina vastannut patteriston satojen hevosten huollosta. Hän lopettaa erään artikkelinsa liikuttavalla tavalla: ”Päivän kohokohta oli aina muona- ja postihevosen saapuminen. Kiitos sinulle suomalainen hevonen palveluksistasi!” Ratsastusharrastus vei hänet mukaan Turun Ratsastajien toimintaan ja seuran hallituksen sihteeriksi vuosina 1947–52. Sama harrastus jatkui Niinisalon Ratsastajissa Niinisaloon siirtymisen jälkeen.

Toiminta Kankaanpään Sotaveteraaniiyhdistyksessä tuli hänelle lopulta kaikkein tärkeimmäksi. Hän kuului Satakunnan piirin hallitukseen ja oli hyvin arvostettu ja asiantuntijana käytetty jäsen. Omassa yhdistyksessä hän puheenjohtajan asemassa oli koko toiminnan kantavimpia voimia.

Missä Kaarlo Vainio sitten toimikin, hän oli aina mukana koko sydämellään ehdoitta ja innostuneesti. Kaarlo Vainion ominaisuudet olivat varmasti aidoimmillaan juuri silloin, kun hän koki tekevänsä hyviä tekoja rykmentilleen, kotiseudulleen ja isänmaalleen. Tämä seikka olkoon lohduttamassa ajatuskulkuamme nyt, kun hänen muistonsa äärellä hiljennymme.

Sairastuttuaan syksyllä -97 hän toivoi ja uskoi vielä paranevansa. Suhde Jumalaan sairautenkin heikentämälle vanhalle sotilaalle oli tärkeää nyt, kuten koko rikkaan elämänkaaren aikana. Hän katseli vielä päiväyriään ja etsi sieltä ensin sotaveteraanien tilaisuudet ja vapaisi jääneiksi päiviksi neljän lapsen isä suunnitteli vierailua heidän luonaan.

Kaarlo Vainion hiljaisessa kodissa hänen kirjoituspöytänsä osoittaa, että hän oli työskennellyt siinä viimeiseen astia ja jonkun kirjallisen työn virke oli jäänyt kesken. Kalvakka myöhäisyksyn auringon valokiila valaisee hyvässä järjestyksessä olevien Kaarlo Vainiolle myönnettujen kunnia- ja ansiomerkkien sekä muistoristien hartaaksi tekevää kokonaisuutta.

ESKO KUJANPÄÄ